

GRUNDPROGRAM OCH STADGAR FÖR BONDEFÖRBUNDET

ANTAGNA VID ORD. FÖRBUNDSSTÄMMA ÅR 1919

Grundprogram. Bondeförbundet avser att vara en sammanslutning av Sveriges jordbruksbefolkning för främjande av egna sociala, politiska och ekonomiska intressen.

Det proportionella valsystemet jämte den lika och allmänna rösträttens införande samt storindustriens utveckling och landsbygdens avfolkning har gjort en organisation för jordbruksbefolkningen nödvändig, enär de redan existerande partierna ofta äro främmande för och rent av fientliga mot jordbruksbefolkningen.

Bondeförbundet har därför som sitt mål uppsatt att arbeta för tillämpandet av rättvisans och rättfärdighetens principer i allmänna angelägenheter samt att giva styrka åt landsbygdens representation i den svenska riksdagen.

I. Organisationens mål.

Organisationens syfte är att organisera jordbruksbefolkningen, så att den skall kunna göra sitt inflytande gällande vid allmänna val och andra offentliga angelägenheter.

II. Religionen.

Det svenska statsskicket är grundat på kristen tro och åskådning och ett försvagande av religionens ställning i vårt samfundsliv skulle i sig innebära en allvarlig fara för hela vår samhällsbyggnad. Därför fordrar vi: att religionen bibehålles, så att den bildar en fast grundstomme för folkets religiösa, sedliga och moraliska liv, under vars skydd och hägn en fri och obunden religiös verksamhet kan utövas, samt att kristen tro och livsåskådning bibehålles som grundval för vår skolundervisning.

III. Undervisningsväsendet.

Folkundervisningen höjes och utvecklas i praktisk riktning. Därjämte skall varje strävan; som avser att höja vårt folk i nykterhetsavseende och allmänbildning, stödjas.

IV. Rättsväsendet.

Beträffande rättsväsendet uppställa vi följande krav:

att tro och heder må utgöra den grundval, på vilken all rätt ytterst skall vila;

att nämndemannainstitutionen vid landets häradsrätter bibehålles och utvecklas, så att den kan göra sig mera gällande; att rättsordningen förenklas och göres snabbare.

V. Trust- och monopolväsendet.

Handels- och näringsfriheten, som är en av vårt folks dyrbaraste rättigheter, har på grund av trustväsendet blivit ett tomt ord, och hela landets näringsliv håller nu på att fjättras i trust- och monopolväldets bojor. Vi vilja därför med all makt värna om en sund handels och näringsfrihet och arbeta för:

att lagstiftningen på kraftigare sätt ingriper mot all sådan trust-, monopol-, kartell- och ringbildning, som med storkapitalets makt leder till förlamande och utarmande av i första rummet jordbruket men därjämte handels- och näringsfriheten; samt

att tullskyddet ej får utnyttjas för att tjäna trust- och monopolväsendet, utan bör vara till för att skydda inhemsk näring mot en övermäktig utländsk konkurrens.

VI. Kreditens ordnande.

Rikets enskilda bankinrättningar ha blivit en makt, som på det allvarligaste sätt förlamar icke allenast landets jordbruksnäring utan även hela vårt näringsliv: Vi vilja därför arbeta för:

att krediten för jordbruket ordnas genom inrättande av kommunalbanker enligt ett efter omständigheterna modifierat Raifeisens system;

att kommunen ansvarar för de lån eller lånehandlingar, som genom kommunalbanken rediskonteras i Riksbanken; och att den vinst, som uppstår genom skillnaden mellan in- och utlåningsräntan, fonderas, varigenom så småningom bildas en fond, nog stor att en gång kunna fylla kommunalbankens eget behov av utlåningskapital.

VII. Jordvärdeskatten.

Den enligt georgismen eller jordsocialismen gång efter annan föreslagna jordvärdeskatten är ett under frihetens täckmantel försåtligt anfäll mot den svenske jordbrukarens själväganderätt, varigenom man så småningom vill överföra alla skatter på jorden och varigenom den svenske jordbrukaren steg för steg skulle berövas äganderätten till ärvd eller förvärvad jord och göras till en av staten och ett allsmäktigt bankvälde beroende arrendatorsklass. Vi vilja därför på det kraftigaste motarbeta:

att dylika skatter påläggas jorden, vare sig i form- av grundskatt, jordvärdeskatt eller i annan form.

VIII. Statsförvaltningen.

Bättre kontroll och större sparsamhet med statens medel iakttages, varför vi önska: att ämbetsverken förenklas;

att överflödiga ämbets- och tjänstemannalyster indragas; samt,

att kommittéväsendet kom vårt politiska och ekonomiska liv starkt begränsas.

IX. Det mindre jordbruket och lantarbetarfrågan.

I det mindre jordbrukets-, lantarbetare-, arrendators- och jordtorparefrågornas beaktande, så att landets jordbrukande befolkning kan bevaras, dess ställning stärkas och jordbruksnäringens utövande bliver tilldragande, ekonomiskt bärande och likställt med industriellt arbete med tillförsäkrande åt lantarbetarna av en tryggad ålderdom genom lämplig pensionering, därigenom flykten från landsbygden till städer och industricentra kan på ett effektivt sätt motarbetas: samt att egnahemsfrågan med det första löses.

X, Försvarsfrågan.

Vi önska:
att inskränkning av militärväsendet genomföres successivt i den mån landets inre och yttre politiska förhållanden det medgiva.